

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobce: **V. N., narozen dne X**
bytem X
zastoupen advokátkou JUDr. Hanou Kloudovou
sídlem Na Potůčku 43, 264 01 Sedlčany

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 1. 2019, č. j. MPSV-2019/3075-912,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 1. 2019, č. j. MPSV-2019/3075-912, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci k rukám jeho právní zástupkyně, JUDr. Hany Kloudové, advokátky, náhradu nákladů řízení ve výši 3 146 Kč.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) dodanou do datové schránky soudu dne 28. 2. 2019 se žalobce (v té době jako nezletilý zastoupený matkou) domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“) a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v P. (dále jen „prvostupňový orgán“) ze dne 12. 3. 2018, č. j. 1488/2018/VOT (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobci podle § 14 odst. 5 zákona

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. M.

č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. 335/2018 Sb. (dále jen „zákon o sociálních službách“) odejmut příspěvek na péči ode dne 1. 3. 2018.

2. Žalobce v žalobě uvádí, že je toho názoru, že nezvládá nejen základní životní potřeby (dále jen „ZŽP“) „osobní aktivity“ a „péče o zdraví“, jak je uvedeno v napadeném rozhodnutí, ale rovněž „stravování“, „oblékání a obouvání“ a „tělesnou hygienu“. Pokud jde o ZŽP „stravování“, žalobci je nutné jídlo servírovat a dohlédnout, jaké jeho množství sní. Žalobce se vzhledem ke svému vyššímu tlaku nemá přejídat, což však, nemá-li dohled, činí. Žalobce tak není schopen se bez pomoci a dohledu jiné osoby řádně a přiměřeně najíst a dodržovat doporučený dietní režim, což by jako dospívající měl zvládat. Pokud jde o ZŽP „oblékání a obouvání“, žalobce není schopen si vybrat oblečení a obutí přiměřené dané příležitosti a venkovní teplotě, když bez dohledu odejde např. do mrazivého počasí pouze v mikině a pantoflích. Každý večer mu musí jiná osoba připravit oblečení na druhý den s tím, že musí připravit pouze jedny konkrétní boty a ostatní odklidit, aby nedošlo k záměně. Po příchodu domů musí žalobce někdo přimět k tomu, aby se převlékl do domácího oděvu, sám by tak neučinil. Ohledně ZŽP „tělesná hygiena“ žalobce uvedl, že není schopen bez upozornění dodržovat ani základní hygienu. Kdyby nebyl matkou pravidelně nucen ke koupelím či sprchování, byl by schopen se nemýt třeba po dobu několika týdnů, jak vyplývá ze zprávy ze sociálního šetření. Žalobci musí být po sprchování vždy nachystáno čisté prádlo, jinak by se oblékl do již použitého. Musí být současně dohlédnuto na to, aby se oholil, ostříhal si nehty, vyčistil si zuby a uši, použil deodorant atd.
3. Žalobce dále uvedl, že ze zprávy dětské a dorostové psychiatryně založené ve spise vyplývá, že přes určité zlepšení potřebuje žalobce stále maximální individuální vedení a maximálně důsledné vymezování výchovných limitů. Je sice pravdou, že žalobce byl v době vydání napadeného rozhodnutí osobou mladší 18 let, u které se nepřihlíží k potřebě péče vyplývající z věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje, avšak již v době vydání prvostupňového rozhodnutí bylo žalobci více než 16 roků. Vzhledem k jeho věku je tedy popisovaná péče svým rozsahem, intenzitou a náročností skutečně péčí mimořádnou, překračující obvyklou péči o osoby jeho věku. Žalobce se tedy domnívá, že není schopen zvládat celkem pět ZŽP, přičemž vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
4. Žalovaný ve vyjádření také nejprve zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení. Dále pak zejména uvedl, že zdravotní stav žalobce byl posouzen komisí, jejímž členem byl odborný lékař z oboru psychiatrie. Posudková komise žalovaného vycházela z lékařských zpráv a ze sociálního šetření. Zpráva praktického lékaře ze dne 5. 9. 2018 nemá potřebnou vypovídající hodnotu, protože neobsahuje žádné údaje o zdravotním stavu žalobce a lékař se v ní vyjadřuje na základě sdělení matky žalobce. Pro nezvládání ZŽP „stravování“, „oblékání a obouvání“ a „tělesná hygiena“ nebylo shledáno medicínské opodstatnění. Žalobce má nadprůměrný intelekt, nemá žádná fyzická omezení. I přes potřebu iniciace, motivace a dohledu je schopen uvedené ZŽP zvládat ještě v přijatelném standardu s odkazem na charakter svého postižení. Problémem žalobce je vyhodnocení situací a vlastního chování. Kompetenci posoudit, zda žadatel splňuje kritéria pro přiznání dávky podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, má jen lékař lékařské posudkové služby, nikoli specialista či ošetřující lékař. Dle žalovaného není dohled nad množstvím jídla, které žalobce zkonzumuje při preferování určitých potravin, dohled nad vhodností výběru oblečení a upozorňování žalobce na nutnost základní hygieny důvodem pro uznání

předmětných ZŽP coby nezvládaných, resp. nelze v nich spatřovat mimořádnou péči. V podkladové dokumentaci nebyla doložena taková tíže zdravotního postižení, pro kterou by žalobce neměl být schopen samostatně zvládnout předmětné činnosti. Žalovaný je toho názoru, že posudkový nálezn je co do svých podkladů úplný, odůvodněný, podložený skutkovými zjištěními a opírající se o lékařské nálezy, sociální šetření a dokumentaci Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“).

5. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že dne 14. 12. 2017 bylo z moci úřední na základě § 23 zákona o sociálních službách zahájeno správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše dávky – příspěvku na péči týkající se žalobce, do té doby pobírajícího příspěvek na péči coby osoba do 18 let věku závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (poslední rozhodnutí ve věci ze dne 26. 1. 2015).
6. Podle záznamu o sociálním šetření ze dne 14. 12. 2017 má žalobce mimo jiné problémy s dodržováním hygieny, pokud to po něm není autoritou vyžadováno, stejně tak jako s posouzením vhodnosti konkrétního oblečení a dalšími činnostmi.
7. Podle posudku posudkové lékařky OSSZ se v případě žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je vývojová porucha – Aspergerův syndrom s poruchou chování u dítěte s nadprůměrnými až výrazně nadprůměrnými intelektovými schopnostmi. Žalobce je dlouhodobě medikován antidepresivy (SSRI), hrubé poruchy chování dlouhodobě nejsou zaznamenány, v řešení je minimalizace psychofarmak. Žalobce je stabilizovaný, integrovaný v rámci individuálního vzdělávacího plánu na výběrové škole. Nadále je ale u žalobce nižší frustrační tolerance, neurotická pohotovost, v zátěži neklid a impulzivní chování. Psychicky nezvládá fronty ve školní jídelně. S ohledem na lékařské nálezy a závěry sociálního šetření potřebuje pomoc pouze při ZŽP „stravování“, ostatní ZŽP zvládá samostatně v přijatelném standardu. Žalobce tak není osobou závislou na pomoci jiné osoby ve smyslu § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách.
8. Z prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že příspěvek na péči byl žalobci počínaje datem 1. 3. 2018 odejmut. Odůvodnění rozhodnutí je založeno především na převzetí závěrů posudku OSSZ.
9. V odvolání žalobce uvedl, že prvostupňové rozhodnutí nemá oporu v provedeném místním šetření. Žalobce trpí Aspergerovým syndromem (autismus). Jde o postižení vyžadující neustálou pomoc při zvládání ZŽP. Žalobce není schopen použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat jednotlivé části těla, provádět hygienu, česat se, čistit si zuby a holit se. Současně není schopen nalít nápoj, naservírovat a naporcovat stravu, najíst se a napít a dodržovat dietní režim. Nezvládá si vybrat oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat, svlékat se a zouvat se. Žalobce nezvládá samostatně nikam jít, vnímat čas, místo, osoby a orientovat se v obvyklém prostředí a situacích. Není schopen vstupovat do vztahů s jinými osobami, stanovit a dodržet denní program a vykonávat aktivity obvyklé věku. Obdobně to platí i o stanoveném léčebném programu, provádění léčebných opatření a používání k tomu potřebných pomůcek a léků. Podle názoru žalobce nebyla vzata v potaz kritéria posouzení zvládání ZŽP.
10. Posudková komise žalovaného v posudku ze dne 14. 8. 2018, v rámci kterého vycházela z posudkového spisu OSSZ, spisu žalovaného, lékařských nálezů z oboru psychiatrie a psychologie a sociálního šetření, uzavřela, že shodně s posudkovou lékařkou OSSZ neshledala důvod k nezvládnutí většiny úkonů v oblasti ZŽP žalobcem v přijatelném standardu. U žalobce byl diagnostikován Aspergerův syndrom s hrubými poruchami

chování, které ale nebyly zaznamenány dlouhodobě, proto byla řešena minimalizace psychofarmak. Sociálně nežádoucí (maladaptivní) chování však přes zavedenou léčbu stále nelze vyloučit v zátěžových situacích, hlavně když jim žalobce nerozumí. Žalobce obtížně přijímá autority, špatně reaguje na náhlé změny. Jeho problémem je vyhodnocení situací a svého chování. Intelpekt má přitom nadprůměrný. Po stránce interní je sledován v kardiocentru pro kombinovanou aortální vadu, která ho však neomezuje ani ve sportovní aktivitě, stav je plně kompenzován. Smyslové postižení představuje lehká hypermetropie obou očí, korekce zraku skly je plnohodnotná. Prvoinstančně byla vyhodnocena potřeba poskytování pomoci a dohledu při stravování, což ale podle posudkové komise žalovaného nevystihuje druh poskytované dopomoci, neboť jde o přetrvávající nezvládání úkonů v oblasti osobních aktivit žalobce – o navazování i akceptování interpersonálních vztahů (na gymnáziu je zařazen mezi studenty se speciálními vzdělávacími potřebami). Dobrozdání ošetřujícího pedopsychiatra, který doporučuje sociální dávku, svědčí o jeho naprosté neznalosti posudkových kritérií. Jako žalobcem nezvládaná ZŽP byla tudíž posudkovou komisí žalovaného vyhodnocena ZŽP „osobní aktivity“.

11. Přípisem ze dne 20. 7. 2018 žalovaný vyrozuměl žalobce o možnosti vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí. Žalobce nejprve reagoval vyjádřením, že posudková komise žalovaného nepřihlížela k výsledku místního šetření. Následně žalovaný obdržel vyjádření ze dne 5. 9. 2018 opatřené razítkem praktického lékaře žalobce. Praktický lékař zde potvrdil žalobcovo nezvládání ZŽP „tělesná hygiena“, „stravování“, „oblékání a obouvání“, „osobní aktivity“ a „péče o zdraví“, přičemž pokud jde o sporné ZŽP, argumentace vyjádření byla obdobná jako v žalobě. Na základě těchto vyjádření požádal žalovaný svou posudkovou komisi o doplňující posudek.
12. Posudková komise žalovaného v doplňujícím posudku ze dne 13. 12. 2018 uvedla, že zpráva praktického lékaře pro děti a dorost neobsahuje žádné zdravotní údaje a víceméně supluje sociální šetření, neboť lékař se vyjadřuje na podkladě sdělení matky žalobce. Posudková komise trvá na tom, že i přes potřebu iniciace, motivace a dohledu při tělesné hygieně, oblékání či stravování zvládá žalobce tyto ZŽP v ještě přijatelném standardu s ohledem na charakter svého postižení. Osobní aktivity včetně kontaktu s okolím, interpersonálních vztahů či samostatného vyřizování i jednoduchých záležitosti naopak na základě svého zdravotního postižení zvládnout nedokáže. Posudková komise MPSV navíc přehodnocuje samostatnost v „péči o zdraví“ a tuto ZŽP nakonec hodnotí (na rozdíl od svého původního posouzení), navzdory tomu, že medikace byla zredukována na jediný perorálně přijímaný přípravek, jako v uspokojivém standardu žalobcem nezvládanou, protože do této oblasti je nutné zařadit také dodržování správné životosprávy. Jako žalobcem nezvládané ZŽP tak byly hodnoceny „péče o zdraví“ a „osobní aktivity“.
13. Napadeným rozhodnutím doručeným tehdejší zákonné zástupkyni žalobce dne 14. 1. 2019 bylo odvolání žalobce zamítnuto a bylo potvrzeno prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění žalovaný shrnul průběh správního řízení a ocitoval závěry své posudkové komise včetně doplňujícího posudku. Za žalobcem nezvládané ZŽP tudíž žalovaný považoval toliko „péči o zdraví“ a „osobní aktivity“.
14. Soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Soud přitom

v souladu s ustanovením § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který existoval v době vydání napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

15. Podle § 7 odst. 1 věty první a druhé zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání ZŽP osob.
16. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání ZŽP v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, mimo jiné pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká.
17. Podle § 8 odst. 1 písm. a) zákona o sociálních službách se osoba do 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři ZŽP, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. V případě neschopnosti zvládat čtyři nebo pět ZŽP [§ 8 odst. 1 písm. b)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost).
18. Podle § 9 odst. 1 ve spojení s odst. 3 zákona o sociálních službách se u osoby do 18 let věku při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat tyto ZŽP: „mobilita“, „orientace“, „komunikace“, „stravování“, „oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“, „výkon fyziologické potřeby“, „péče o zdraví“ a „osobní aktivity“.
19. Podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“) se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé ZŽP vymezeny v příloze č. 1 této vyhlášky.
20. Podle § 1 odst. 2 a 3 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby. Při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP se hodnotí tělesné struktury a tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
21. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se za neschopnost zvládání ZŽP považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání ZŽP se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění ZŽP v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání ZŽP v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
22. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému

zvládání ZŽP a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí ZŽP. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.

23. Podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat ZŽP vymezena v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, není schopna ZŽP zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
24. Podle § 2b prováděcí vyhlášky platí, že pokud nemá osoba do 18 let věku z důvodu nízkého věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje ještě vyvinutou schopnost zvládat některou ze ZŽP nebo některou aktivitu, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, není pro účely posuzování stupně závislosti považována za osobu, která je neschopna ZŽP zvládat. To neplatí, pokud osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládání ZŽP nebo některé aktivity, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
25. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky jsou ZŽP „stravování“, „oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“ a „péče o zdraví“ vymezeny následujícím způsobem:
- d) Stravování: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
 - e) Oblékání a obouvání: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se a manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
 - f) Tělesná hygiena: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu a holit se,
 - h) Péče o zdraví: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
26. Podle § 68 odst. 3 věty první zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů se v odůvodnění rozhodnutí správního orgánu uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
27. Soud v první řadě konstatuje, že napadené rozhodnutí shledává v jeho klíčové části nepřezkoumatelným. Tuto nepřezkoumatelnost rozhodnutí soud neshledává v tom, že napadené rozhodnutí doslovně přebírá odůvodnění vyslovené v lékařských posudcích, aniž by k nim v zásadě něco dodalo. V takovém případě je podstatné, zda přílehu odpovídá

na vznášené námitky obsahují alespoň tyto posudky, s jejichž důvody se žalovaný ztotožnil. Avšak, jak se jeví z předloženého spisového materiálu, posudková komise žalovaného, jejíž závěry žalovaný plně převzal, se důkladně skutkovým stavem i námitkami uplatněnými žalobcem v průběhu řízení nezabývala. Obecně platí, že posouzení schopnosti zvládat ZŽP není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit ZŽP vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity ZŽP, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou ZŽP posuzovaný zvládá, naopak je povinností lékařské posudkové služby tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27).

28. Posudková komise žalovaného se ve svých posudkových závěrech odchýlila od posouzení věci prvostupňovým orgánem, který shledal jako žalobcem nezvládanou ZŽP „stravování“. Posudková komise sice naopak zařadila mezi žalobcem nezvládané ZŽP „osobní aktivity“ a v doplňujícím posudku též „péči o zdraví“, nicméně dle názoru soudu dostatečným způsobem nevysvětlila důvod tohoto odchýlení se od původního závěru, resp. zařazení „stravování“ mezi žalobcem zvládané ZŽP. Posudková komise žalovaného totiž toliko konstatovala, že poskytování pomoci a dohledu při „stravování“ nevystihuje druh poskytované dopomoci, aby následně jen uvedla, že se v případě žalobce jedná o přetrvávající nezvládnutí úkonů v oblasti „osobních aktivit“. Uvedené konstatování postrádá odůvodnění a nijak z něj neplyne, z jakých důvodů shledává posudková komise nedůvodnými žalobcovy námitky uplatněné v průběhu správního řízení. V textu je obsažena pouze zmínka, že neschopnost dodržování zdravé životosprávy spadá do ZŽP „péče o zdraví“ a že potřebu iniciace, motivace a dohledu při tělesné hygieně, oblékání a stravování s ohledem na charakter postižení žalobce nebrání závěru, že žalobce tyto ZŽP zvládá v ještě přijatelném standardu. V tomto směru ovšem soud zdůrazňuje, že mu z posudků ani z napadeného rozhodnutí není patrné, jaký charakter zdravotního postižení žalobce má posudková komise žalovaného na mysli, neboť klíčové zdravotní postižení žalobce (Aspergerův syndrom) je popisováno prakticky shodně v dříve vedených řízeních o příspěvku na péči i v tomto řízení. Bylo na žalovaném, resp. na jeho posudkové komisi, aby s ohledem na posun ve svých závěrech oproti předcházejícímu posudku (v posudku ze dne 2. 12. 2014 posudková komise měla u žalobce za nezvládnuté ZŽP „orientace“, „tělesná hygiena“, „péče o zdraví“ a „osobní aktivity“) v reakci na uplatněné námitky uvedla, mj. v jakých směrech se zdravotní stav žalobce (daný primárně duševní, resp. mentální stránkou) nebo zvládání dříve nezvládaných dílčích aktivit při nezměněném zdravotním stavu oproti minulosti změnila a z jakých podkladů tato změna vyplývá. Nic takového však v obsahu napadeného rozhodnutí ani posudků zpracovaných žalovanou soud nenalezl. Na nutnost iniciace, motivace a dohledu při tělesné hygieně bylo poukazováno již v minulosti a nezvládání této potřeby bylo uznáno. Není patrné, proč v souvislosti s vydáním napadeného rozhodnutí tomu již tak nebylo.
29. Soudu není zřejmé ani to, z jakých konkrétních podkladů podle žalovaného vyplývá, že žalobce je schopen aktivity, u nichž podle nezpochybněného zjištění z místního šetření musí být jejich řešení iniciováno, motivováno a dohlíženo jinou osobou, zvládat v souladu s požadavky § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky, tj. že jeho duševní a mentální postižení není na újmu pravidelnému zvládání aktivity, včetně reálného rozpoznání její potřeby, jejího uskutečnění a vyhodnocení správnosti jejího provedení. V tomto směru jsou slova o

dodržení přijatelného standardu ničím nepodložená, značně paušální a nepřesvědčivá s ohledem na platnou právní úpravu.

30. Nadto je otázkou, zda skutečně nedodržování zdravé životosprávy lze řadit (jen) pod ZŽP „péče o zdraví“. Především není jasné, jaké jevy posudková komise žalovaného zdravou životosprávou rozumí. Zda tím míní zmiňované neřízené přejídání žalobce nebo též opomíjení osobní hygieny, popř. i tendence výběru oděvu a obutí dle osobních preferencí bez přihlédnutí k aktuálnímu počasí. V tomto smyslu soud toliko připomíná, že z ustanovení zákona o sociálních službách a prováděcí vyhlášky nevyplývá, že by zdravotní omezení posuzované osoby zohledněné ve vztahu k jedné z posuzovaných ZŽP mělo vylučovat jeho souběžné zohlednění i ve vztahu k jiné takto dotčené ZŽP, takže neschopnost žalobce zohledňovat pravidelně pro účely realizace a kontroly zvládání ZŽP významné okolnosti, nepochybně může mít dopad na více ZŽP, jež mohou být takto postiženy. Navíc, jde-li o právě o otázku přejídání, dodržování stanoveného dietního režimu spolu s výběrem nápojů a potravin je v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky zařazeno pod písm. d) věnované ZŽP „stravování“, zatímco pod písm. h) věnované ZŽP „péče o zdraví“ se řadí dodržování stanoveného léčebného režimu a schopnost užívání léků. Neschopnost výběru adekvátního množství a druhu potravin a nápojů tak v zásadě představuje nezvládnutí potřeby „stravování“, ledaže by šlo o nutnost dodržování zcela specifických pravidel přijímání stravy v kombinaci s potravinovými doplňky a léčivými přípravky, které pro svou náročnost a zásadní dopady do zdravotního stavu při jejich narušení lze plně připodobnit i k dávkování léků a dodržování léčebného režimu (např. fenylketonurie). S ohledem na nejasné odůvodnění napadeného rozhodnutí a předcházejících posudků by však bylo v tuto chvíli předčasné se k této otázce vyjadřovat podrobně, neboť dosud není patrné, jaké konkrétní okolnosti jsou podkladem výsledného hodnocení zvládání té které sporné ZŽP a jejích dílčích aktivit.
31. Obecně lze říct, že vzhledem k nemoci, která byla žalobci diagnostikována (Aspergerův syndrom), je posouzení komplikovanější než v případě případného zjevného a objektivně kdykoliv měřitelného fyzického postižení. Při Aspergerově syndromu, coby poruše autistického spektra, se nejedná o postižení pohybového aparátu, nýbrž o potíže v sociálním chování a komunikaci při snížené sociální inteligenci (navzdory zpravidla vysokému intelektu postižené osoby). I osoba s touto lékařskou diagnózou ale může mít problémy se zvládáním ZŽP uvedených v § 9 zákona o sociálních službách, což může klást na posudkové lékaře větší nároky než v případě osob s postižením pohybového aparátu (jakkoli i zde může být v hraničních případech složité posoudit jejich schopnosti a samostatnost ve zvládání ZŽP). Při posuzování osob jako je žalobce je tak obzvlášť potřebné klást důraz i na výstupy ze sociálního šetření a zprávy o běžném chování posuzovaného. Zároveň je rozumné zohlednit i režimová opatření důvodně doporučená psychiatrem, jež směřují k zachování dobrého psychického stavu (jedná se též o jednu ze stránek zdravotního stavu) posuzovaného, ačkoliv se z hledisek fyziologických i inteligenčních mohou jevit jako nikoliv nutná (typicky zachovávání určitého zažitého a posuzovaným vyžadovaného uspořádání, jež je důležitým faktorem pro osoby s postižením autistického spektra).
32. Žalovaný tak v návaznosti na výše uvedené především pochybil v tom, že přijal závěry své posudkové komise, aniž by dostatečným způsobem objasnila, z jakého důvodu žalobce „sporné“ ZŽP (údajně) zvládá v tzv. přijatelném standardu. Uvedené slovní spojení posudková komise žalovaného sice v posudku užila, ale nevysvětlila svůj závěr z hlediska

definičních znaků jednotlivých sporných ZŽP, požadavků § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky a podkladů, z nichž podle ní v této souvislosti plyne neopodstatněnost námitek žalobce. Posudková komise nedostala ani ustanovení § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách a zejména § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky v tom smyslu, že vůbec nenastínila tzv. přijatelný standard, kterým se dle prováděcí vyhlášky rozumí zvládání ZŽP v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby, vzhledem k osobě žalobce a chorobě, kterou trpí.

33. Soud shrnuje, že žalovaným, potažmo jeho posudkovou komisí sice byly určité úvahy vyjádřeny, avšak ty soud považuje za nekonkrétní, navíc v situaci, kdy žalovaný ve svém rozhodnutí bez dalšího přijal a toliko zopakoval tyto závěry posudkové komise. Žalovaný správní orgán ani soud samotný není nadán odbornými medicínskými znalostmi, a nemůže si tudíž sám vytvořit úsudek o schopnosti či neschopnosti posuzovaných osob zvládat ZŽP, přičemž takové posouzení může učinit toliko a výhradně posudkový orgán (viz např. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 9. 2015, č. j. 20 Ad 87/2014-28). Za této situace je tak zcela stěžejní přesvědčivost a úplnost vyhotovovaného lékařského posudku. Tyto požadavky však posudek posudkové komise žalovaného a z něj vycházející rozhodnutí nesplňují. Vzhledem k tomu, že na rozdíl od soudního přezkumu ve věcech důchodového pojištění (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů) nezřizuje žalovaný v souvislosti se soudními řízeními týkajícími se příspěvku na péči speciální posudkové komise, tím spíše pak musí být příslušné posudky zpracované pro účely správního řízení přesvědčivé a úplné. Žalovaný ani jeho posudková komise ke shora nastíněným otázkám souvisejícím se schopností žalobce zvládat zejména „sporné“ ZŽP konkrétně neargumentují, nevymezují k nim učiněná skutková zjištění ani právní úvahy. Takový postup zjevně navíc není schopen dostát povinností správního orgánu vysvětlit, jak dospěl ke svým závěrům a proč námitky účastníka řízení jsou nesprávné či nepodstatné (§ 68 odst. 3 správního řádu), a zjevně neodpovídá standardu, jaký je v daných otázkách nezbytný i z pohledu judikatury Ústavního soudu (viz např. nálezný Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2018, sp. zn. III. ÚS 4160/16, který nepochybně stejnou měrou dopadá i na problematiku posuzování zvládání ZŽP).
34. Posudková komise žalovaného sice v doplňujícím posudku částečným způsobem odůvodnila své závěry, avšak toliko povrchně a přinejmenším zčásti i nesprávně. Vzhledem k odvolacím námitkám, resp. námitkám uplatněným v reakci na první z posudků posudkové komise však nedošlo k rozptýlení veškerých pochybností, navíc za situace, kdy žalobce byl v předchozím období poživitelem příspěvku na péči a napadeným rozhodnutím mu byl příspěvek odejmut, aniž by bylo vysvětleno, proč je posouzení posudkové komise s odstupem času diametrálně odlišné. Přezkoumatelné rozhodnutí (posudek) odnímající příspěvek na péči musí za této situace tím spíše vysvětlit, jaké skutečnosti a proč se u žalobce změnil – z jakých důvodů dříve nezvládal konkrétní základní životní potřeby, co se ve vztahu ke zvládání těchto potřeb změnilo a z jakých důvodů nyní posuzovaná osoba již tyto životní potřeby zvládá (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 7. 2017, č. j. 48 Ad 4/2017-36).
35. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí soud shledal nepřezkoumatelným, jsou podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. splněny podmínky pro zrušení napadeného rozhodnutí i bez jednání. V navazujícím řízení bude na žalovaném, aby znovu a důsledněji věc posoudil a skutečně se vypořádal s uplatněnými námitkami. Své rozhodnutí žalovaný odůvodní

přesvědčivým způsobem, v souladu se zákonem o sociálních službách, v návaznosti na kritéria uvedená v prováděcí vyhlášce a konkrétní označená fakta doložená obsahem správního spisu. Žalovaný se bude důsledně zabývat charakterem onemocnění žalobce a jeho dopadem do sféry zvládání jednotlivých ZŽP s důrazem „stravování“, „oblékání a obouvání“ a „tělesnou hygienu“ tak, jak je definuje prováděcí vyhláška. Žalovaný zohlední shora vyjádřená zjištění soudu a v souladu s nimi nové rozhodnutí řádně odůvodní, a to na základě (dalšího) doplňujícího posudku, který se znalostí obsahu tohoto rozsudku vypracuje posudková komise žalovaného.

36. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, přiznal soud náhradu nákladů řízení v celkové částce 3 146 Kč. Tuto částku tvoří odměna za dva úkony právní služby po 1 000 Kč [příprava a převzetí zastoupení a sepsí žaloby – § 7 bod 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)], spolu se dvěma paušálními částkami jako náhradou hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky. K tomu je třeba přičíst náhradu daně z přidané hodnoty ve výši 546 Kč odpovídající 21 % z předchozích částek, neboť právní zástupkyně žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 24. března 2020

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce